

ZAKON

O IZBORU PREDSEDNIKA REPUBLIKE

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se izbor predsednika Republike (u daljem tekstu: izbori).

Predsednik Republike bira se na pet godina.

Osnovna načela izbora za predsednika Republike

Član 2.

Građani biraju predsednika Republike na osnovu opšteg i jednakog izbornog prava.

Izbori su slobodni i neposredni, a glasanje je tajno i lično.

Izorno pravo

Član 3.

Pravo da bira predsednika Republike i da bude biran za predsednika Republike ima punoletni državljanin Republike Srbije nad kojim nije produženo roditeljsko pravo, odnosno koji nije potpuno lišen poslovne sposobnosti.

Lice delimično lišeno poslovne sposobnosti može da bira predsednika Republike i da bude birano za predsednika Republike ako sud rešenjem o delimičnom lišenju poslovne sposobnosti nije utvrdio da je nesposobno da vrši izorno pravo.

Sloboda glasanja

Član 4.

Birač je slobodan da odluči hoće li glasati i kako će glasati.

Niko nema pravo da sprečava ili primorava birača da glasa, da ga poziva na odgovornost zbog toga što je glasao ili što nije glasao i da od njega traži da se izjasni za koga je glasao ili zašto nije glasao.

Nadležnost za sprovođenje izbora

Član 5.

Izbore sprovode organi koji su nadležni za sprovođenje izbora za narodne poslanike.

Sredstva za sprovođenje izbora

Član 6.

Sredstva za sprovođenje izbora obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije.

Pravna sredstva u postupku sprovođenja izbora

Član 7.

Pravna sredstva u postupku sprovođenja izbora su zahtev za poništavanje glasanja na biračkom mestu, prigovor i žalba.

Shodna primena drugih zakona

Član 8.

Odredbe zakona kojim se uređuje izbor narodnih poslanika shodno se primenjuju i na izbor predsednika Republike u pitanjima koja ovim zakonom nisu posebno uređena.

Odredbe zakona kojim se uređuje opšti upravni postupak shodno se primenjuju na odlučivanje o zahtevu za poništaj glasanja na biračkom mestu i na odlučivanje o prigovoru.

Odredbe zakona kojim se uređuje upravni spor shodno se primenjuju na odlučivanje o žalbi na rešenje Republičke izborne komisije kojim je odlučeno o prigovoru.

II. RASPISIVANJE IZBORA

Nadležnost za raspisivanje izbora

Član 9.

Izbore raspisuje predsednik Narodne skupštine.

Odluka o raspisivanju izbora stupa na snagu onog dana kada je objavljena u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

Rokovi za raspisivanje izbora i glasanje

Član 10.

Odluka o raspisivanju izbora donosi se 90 dana pre isteka mandata predsednika Republike.

Ako se mandat predsednika Republike produži zbog ratnog ili vanrednog stanja, izbori se raspisuju tako da se glasanje održi najkasnije tri meseca od dana kada prestane ratno ili vanredno stanje.

Ako predsedniku Republike prestane mandat pre vremena na koje je izabran, izbori se raspisuju tako da se glasanje održi najkasnije tri meseca od dana kada predsedniku Republike prestane mandat.

Od dana raspisivanja izbora do dana glasanja ne može proteći manje od 30 ni više od 60 dana.

Sadržina odluke o raspisivanju izbora

Član 11.

Odlukom o raspisivanju izbora određuje se dan glasanja.

Kao dan glasanja određuje se neradni dan.

III. PREDLAGANJE KANDIDATA ZA PREDSEDNIKA REPUBLIKE

Predlagač kandidata za predsednika Republike

Član 12.

Kandidata za predsednika Republike (u daljem tekstu: kandidat) može predložiti politička stranka upisana u Registar političkih stranaka (u daljem tekstu: politička stranka), koalicija političkih stranaka (u daljem tekstu: koalicija) i grupa građana.

Kandidata ne može predložiti koalicija koju čini politička stranka i grupa građana.

Rok za podnošenje predloga kandidata i njegova sadržina

Član 13.

Predlog kandidata podnosi se neposredno Republičkoj izbornoj komisiji u pismenom i elektronskom obliku na propisanom obrascu najkasnije 20 dana pre dana glasanja.

Predlog kandidata sadrži naziv predlagača, ime, prezime, jedinstveni matični broj građana (u daljem tekstu: JMBG), zanimanje, mesto i adresu prebivališta kandidata, kao i ime, prezime, JMBG, mesto i adresu prebivališta, broj telefona, adresu za prijem elektronske pošte i potpis lica koje podnosi predlog kandidata.

Dokumentacija koja se dostavlja uz predlog kandidata

Član 14.

Prilikom podnošenja predloga kandidata Republičkoj izbornoj komisiji, obavezno se dostavlja i sledeća dokumentacija:

1) pismena saglasnost kandidata da prihvata kandidaturu za predsednika Republike na obrascu koji propisuje Republička izborna komisija koja sadrži njegovo ime, prezime, JMBG, zanimanje, mesto i adresu prebivališta;

2) isprava o očitanoj ličnoj karti sa mikrokontrolerom (čipom), odnosno fotokopija lične karte bez mikrokontrolera za kandidata;

3) najmanje 10.000 pismenih izjava birača da podržavaju predlog kandidata na obrascu koji propisuje Republička izborna komisija koje su overene pre isteka roka za podnošenje predloga kandidata i koje sadrže prezime, ime, JMBG, mesto i adresu prebivališta za svakog birača;

4) spisak birača koji su potpisali podnete izjave da podržavaju predlog kandidata u elektronskom obliku na obrascu koji propisuje Republička izborna komisija, a koji sadrži ime i prezime birača, njegov JMBG i podatke o overitelju koji je overio potpis na izjavi;

5) ovlašćenje da se u ime političke stranke podnese predlog kandidata ako ga ne podnosi zastupnik upisan u Registar političkih stranaka, koje se daje u pismenom obliku, a koje sadrži ime, prezime, JMBG, mesto i adresu prebivališta ovlašćenog lica;

6) koalicioni sporazum ako kandidata predlaže koalicija;

7) ovlašćenje da se u ime političke stranke zaključi koalicioni sporazum ako ga nije zaključio zastupnik upisan u Registar političkih stranaka, koje se daje u pismenom obliku, a koje sadrži ime, prezime, JMBG, mesto i adresu prebivališta ovlašćenog lica;

8) sporazum o obrazovanju grupe građana ako kandidata predlaže grupa građana;

9) pismena saglasnost da se u nazivu koalicije, odnosno grupe građana upotrebi lično ime fizičkog lica ili naziv pravnog lica koja sadrži ime, prezime, JMBG, mesto i adresu prebivališta fizičkog lica, odnosno naziv i sedište pravnog lica koje tu saglasnost daje ako koalicija, odnosno grupa građana u svom nazivu sadrži lično ime tog fizičkog lica, odnosno naziv pravnog lica i ako to fizičko lice nije potpisalo neki dokument koji se predaje uz predlog kandidata, a čije se potpisivanje smatra davanjem saglasnosti da se njegovo lično ime upotrebi u nazivu koalicije, odnosno grupe građana.

Povlačenje predloga kandidata

Član 15.

Predlagač kandidata može povući predlog kandidata najkasnije do dana kada se utvrđuje lista kandidata za izbor predsednika Republike.

Predlog kandidata koji je podnela koalicija može se povući ako se s tim saglase sve političke stranke koje su zaključile koalicioni sporazum, osim ako koalicionim sporazumom nije drugačije određeno.

Predlog kandidata koji je podnela grupa građana može se povući ako se s tim saglase svi birači koji su obrazovali grupu građana, osim ako sporazumom o obrazovanju grupe građana nije drugačije određeno.

Republička izborna komisija u roku od 24 časa, a najkasnije do utvrđivanja liste kandidata za izbor predsednika Republike rešenjem konstatuje da je predlog kandidata povučen.

Odustanak od kandidature

Član 16.

Kandidat može Republičkoj izbornoj komisiji dostaviti overenu pismenu izjavu da odustaje od kandidature za predsednika Republike najkasnije do dana kada se utvrđuje lista kandidata za izbor predsednika Republike.

Republička izborna komisija u roku od 24 časa, a najkasnije do utvrđivanja liste kandidata za izbor predsednika Republike rešenjem konstatuje da je proglašeni kandidat odustao od kandidature.

Lista kandidata za izbor predsednika Republike

Član 17.

Republička izborna komisija donosi odluku kojom utvrđuje listu kandidata za izbor predsednika Republike i objavljuje je u „Službenom glasniku Republike Srbije” najkasnije 15 dana pre dana glasanja.

Lista kandidata za izbor predsednika Republike sadrži za svakog kandidata:

- 1) ime i prezime;
- 2) godinu rođenja;
- 3) zanimanje;
- 4) naziv predlagača.

U opštini i gradu u kojima je na dan raspisivanja izbora u službenoj upotrebi jezik nacionalne manjine, pored liste kandidata za izbor predsednika Republike koja se štampa na srpskom jeziku ćiriličkim pismom, izrađuje se i lista kandidata za izbor predsednika Republike na jeziku i pismu nacionalne manjine istim oblikom i veličinom slova.

Kandidature za predsednika Republike proglašavaju se po redosledu kojim su podneti predlozi kandidata ispunili uslove za proglašenje.

Redosled kandidata na listi kandidata za izbor predsednika Republike utvrđuje se žrebom, u prisustvu predstavnika predlagača kandidata.

Postupak sprovođenja žreba uređuje Republička izborna komisija.

Protiv rezultata žreba nije dozvoljen prigovor, već se rezultat žreba može pobijati prigovorom protiv odluke o utvrđivanju liste kandidata za izbor predsednika Republike.

Redosled kandidata na glasačkom listiću određuje se prema redosledu utvrđenom na listi kandidata za izbor predsednika Republike.

Protiv odluke o utvrđivanju liste kandidata za izbor predsednika Republike predlagač proglašenog kandidata može podneti prigovor Republičkoj izbornoj komisiji u roku od 48 časova od objavljivanja te odluke na veb-prezentaciji.

Prigovorom protiv odluke o utvrđivanju liste kandidata za izbor predsednika Republike ne može se osporavati punovažnost proglašene kandidature.

IV. GLASANJE I UTVRĐIVANJE REZULTATA IZBORA

Glasački listić

Član 18.

Glasački listić za izbor predsednika Republike sadrži:

- 1) naziv izbora i datum glasanja;
- 2) redni broj koji se stavlja ispred imena i prezimena kandidata;
- 3) ime i prezime kandidata i naziv predlagača kandidata;
- 4) napomenu da se glasa samo za jednog kandidata i to tako što se zaokruži redni broj ispred njegovog imena i prezimena;
- 5) napomenu da je glasanje tajno, da se obavlja iza paravana za glasanje i da nakon što popuni glasački listić, birač treba da ga presavije tako da se ne vidi kako je popunjen i da ga tako presavijenog ubaci u glasačku kutiju;
- 6) otisak pečata Republičke izborne komisije.

Zbirni izveštaj o rezultatima glasanja

Član 19.

Lokalna izborna komisija u roku od 96 časova od zatvaranja biračkih mesta donosi za sva biračka mesta koja se nalaze na njenoj teritoriji i bez odlaganja dostavlja Republičkoj izbornoj komisiji zbirni izveštaj o rezultatima glasanja koji sadrži broj birača upisanih u birački spisak, broj birača koji je izašao na izbore, broj glasačkih listića koji se nalaze u glasačkim kutijama, broj nevažećih glasačkih listića, broj važećih glasačkih listića i broj glasova koji je dobio svaki kandidat.

Zbirni izveštaj o rezultatima glasanja u inostranstvu donosi Republička izborna komisija.

Ako je podneto pravno sredstvo zbog nepravilnosti tokom sprovođenja glasanja na biračkom mestu i ako je podneto pravno sredstvo protiv rešenja kojim se konstatuje da se na biračkom mestu ne mogu utvrditi rezultati glasanja, odnosno rešenja kojim se poništava glasanje na biračkom mestu, rok za donošenje i dostavljanje zbirnog izveštaja o rezultatima glasanja računa se od dana kada su lokalnoj izbornoj komisiji dostavljene odluke o svim podnetim pravnim sredstvima.

Ako se na pojedinim biračkim mestima sprovodi ponovno glasanje, rok za donošenje i dostavljanje zbirnog izveštaja o rezultatima glasanja računa se od zatvaranja biračkog mesta na kojem je najkasnije ponovljeno glasanje, odnosno od dana kada su lokalnoj izbornoj komisiji dostavljene odluke o svim eventualno podnetim pravnim sredstvima u vezi sa ponovnim glasanjem.

Ako je podnet zahtev da se izvrši kontrola zapisnika o radu biračkog odbora po uzorku, rok za donošenje i dostavljanje zbirnog izveštaja o rezultatima glasanja računa se od završetka kontrole zapisnika o radu biračkog odbora.

Protiv zbirnog izveštaja o rezultatima glasanja predlagač proglašenog kandidata i birač koji je upisan u birački spisak na biračkom mestu koje se nalazi na teritoriji lokalne izborne komisije mogu podneti prigovor Republičkoj izbornoj komisiji u roku od 72 časa od objavljivanja zbirnog izveštaja na veb-prezentaciji.

Protiv zbirnog izveštaja o rezultatima glasanja u inostranstvu predlagač proglašenog kandidata i birač koji je upisan u birački spisak na biračkom mestu u inostranstvu mogu podneti prigovor Republičkoj izbornoj komisiji u roku od 72 časa od objavljivanja zbirnog izveštaja na veb-prezentaciji.

Ukupan izveštaj o rezultatima izbora

Član 20.

Republička izborna komisija u roku od 96 časova od prijema svih zbirnih izveštaja o rezultatima glasanja donosi i objavljuje za sva biračka mesta ukupan izveštaj o rezultatima izbora koji sadrži broj birača upisanih u birački spisak, broj birača koji je izašao na izbore, broj birača koji su glasali, broj nevažećih glasačkih listića, broj važećih glasačkih listića i broj glasova koje je dobio svaki kandidat.

Broj birača koji su glasali utvrđuje se na osnovu broja glasačkih listića koji se nalaze u glasačkim kutijama.

Ako je podneto pravno sredstvo protiv zbirnog izveštaja o rezultatima glasanja, rok za donošenje i objavljivanje ukupnog izveštaja o rezultatima izbora računa se od dana kada je Republičkoj izbornoj komisiji dostavljena odluka po pravnom sredstvu.

Protiv ukupnog izveštaja o rezultatima izbora predlagač proglašenog kandidata i birač mogu podneti prigovor Republičkoj izbornoj komisiji u roku od 72 časa od objavljivanja ukupnog izveštaja na veb-prezentaciji.

Kandidat koji je izabran za predsednika Republike

Član 21.

Za predsednika Republike izabran je kandidat koji je dobio većinu glasova birača koji su glasali.

Ponavljanje glasanja

Član 22.

Ako nijedan kandidat ne dobije većinu glasova birača koji su glasali, Republička izborna komisija u roku od tri dana od dana kada je ukupan izveštaj o rezultatima izbora postao konačan donosi rešenje kojim određuje da se ponovi glasanje u roku od 15 dana od dana donošenja tog rešenja o ponavljanju glasanja.

Ako je podneta žalba protiv rešenja kojim je odlučeno o prigovoru na ukupan izveštaj o rezultatima izbora, rok za donošenje rešenja o ponavljanju glasanja računa se od dana kada je Republičkoj izbornoj komisiji dostavljena odluka po žalbi.

Dan ponovnog glasanja određuje Republička izborna komisija rešenjem, koje se objavljuje u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

Kao dan ponovnog glasanja određuje se neradni dan.

Kandidati na ponovnom glasanju

Član 23.

Na ponovnom glasanju učestvuju dva kandidata koja su dobila najveći broj glasova na prvom glasanju.

Više od dva kandidata učestvuju na ponovljenom glasanju:

- 1) ako više od dva kandidata dele prvo mesto;
- 2) ako je jedan osvojio prvo mesto, a dva ili više kandidata dele drugo mesto.

Na glasačkom listiću na ponovnom glasanju prvi po redosledu je kandidat koji je na prvom glasanju dobio najviše glasova.

Redosled kandidata koji imaju isti broj glasova utvrđuje se prema redosledu na prvom glasanju.

Birački odbor za sprovođenje ponovnog glasanja

Član 24.

Ponovno glasanje sprovodi isti birački odbor u stalnom sastavu.

Birački odbor u proširenom sastavu koji sprovodi ponovno glasanje čine članovi i zamenici članova koji su imenovani na predlog predlagača kandidata koji učestvuju na ponovnom glasanju.

Na zahtev ovlašćenog predlagača, član, odnosno zamenik člana biračkog odbora može se promeniti najkasnije tri dana pre dana ponovnog glasanja.

Ako predlagač kandidata koji učestvuje u ponovnom glasanju nije predložio člana, odnosno zamenika člana biračkog odbora u proširenom sastavu, ima pravo da ga predloži za sprovođenje ponovnog glasanja.

Posmatrači za praćenje ponovnog glasanja

Član 25.

Ovlašćenje koje je Republička izborna komisija izdala za praćenje rada organa za sprovođenje izbora važi i za ponovno glasanje.

Podnosilac prijave za posmatrača ima pravo da promeni svog predstavnika za posmatranje ponovnog glasanja, a ako nije prijavio predstavnika koji posmatra rad nekog organa za sprovođenje izbora, može ga prijaviti radi praćenja ponovnog glasanja.

Kandidat koji je izabran za predsednika Republike na ponovnom glasanju

Član 26.

Na ponovnom glasanju za predsednika Republike izabran je kandidat koji je dobio najveći broj glasova.

Ako na ponovnom glasanju kandidati dobiju isti broj glasova, glasanje se ponavlja u roku od 15 dana od dana donošenja rešenja o ponavljanju glasanja.

Gubitak izbornog prava kandidata između prvog i ponovnog glasanja

Član 27.

Ako od dana prvog glasanja do dana ponovnog glasanja jedan kandidat izgubi izbornu pravo, ponavlja se ceo izborni postupak.

V. ISTOVREMENO ODRŽAVANJE IZBORA ZA PRESEDNIKA REPUBLIKE I IZBORA ZA NARODNE POSLANIKE

Koordinirano sprovođenje izbora

Član 28.

Ako se istog dana održavaju izbori za predsednika Republike i izbori za narodne poslanike, glasa se na istim biračkim mestima, a glasanje sprovode isti birački odbori.

Izborni materijal

Član 29.

Glasački listići, kao i kontrolni listovi za proveru ispravnosti glasačke kutije za izbor predsednika Republike i izbor narodnih poslanika ne mogu biti iste boje.

Za svako biračko mesto obezbeđuju se zasebni izvodi iz biračkog spiska i zasebne glasačke kutije za izbor predsednika Republike i za izbor narodnih poslanika.

Za svako biračko mesto obezbeđuju se zasebne vreće za pakovanje izbornog materijala za izbor predsednika Republike i za izbor narodnih poslanika koje ne mogu biti iste boje.

Poziv za glasanje

Član 30.

Ako se istog dana održavaju izbori za predsednika Republike i izbori za narodne poslanike, opštinska, odnosno gradska uprava dostavlja biraču jedan poziv za glasanje.

Organi za sprovođenje izbora u proširenom sastavu

Član 31.

Svaki predlagač proglašenog kandidata, odnosno podnosilac proglašene izborne liste kandidata za narodne poslanike (u daljem tekstu: izborna lista) ima pravo da predloži člana i zamenika člana organa za sprovođenje izbora u proširenom sastavu.

Politička stranka, koalicija odnosno grupa građana koja je i predlagač proglašenog kandidata i podnosilac proglašene izborne liste u organe za sprovođenje izbora u proširenom sastavu može predložiti samo jednog člana i jednog zamenika člana.

Ocena istovetnosti koalicija, odnosno grupa građana

Član 32.

Istovetnost koalicija, odnosno grupa građana u smislu predlaganja člana i zamenika člana organa za sprovođenje izbora u proširenom sastavu ne ceni se prema nazivu koalicije, odnosno grupe građana, već prema potpisnicima koalicionog sporazuma, odnosno sporazuma o obrazovanju grupe građana.

Koalicija koja je predlagač proglašenog kandidata i koalicija koja je podnosilac proglašene izborne liste smatraju se istom koalicijom ako je i jednu i drugu obrazovalo više od polovine istih političkih stranaka.

Grupa građana koja je predlagač proglašenog kandidata i grupa građana koja je podnosilac proglašene izborne liste smatraju se istom grupom građana ako je i jednu i drugu obrazovalo više od polovine istih birača.

Postupanje kada politička stranka na jednim izborima učestvuje samostalno, a na drugim u koaliciji

Član 33.

Ako dve ili više političkih stranaka na jednim izborima učestvuju samostalno, a na drugim u koaliciji, svaka od njih ima pravo da predloži po jednog člana i jednog zamenika člana organa za sprovođenje izbora u proširenom sastavu.

Položaj člana organa za sprovođenje izbora u proširenom sastavu

Član 34.

Član organa za sprovođenje izbora u proširenom sastavu koji je imenovan na predlog političke stranke, koalicije, odnosno grupe građana koja učestvuje na jednim izborima može glasati samo za one odluke organa za sprovođenje izbora koje su zajedničke za oba izborna postupka (npr. određivanje biračkih mesta, obrazovanje biračkog odbora u stalnom sastavu) i koje se odnose samo na onaj izborni postupak u kojem njegov predlagač učestvuje.

VI. PRELAZNE ODREDBE

Privremeno uvećanje broja članova u stalnom sastavu organa za sprovođenje izbora

Član 35.

Prve izbore za predsednika Republike koji budu raspisani nakon stupanja na snagu ovog zakona sprovodi Republička izborna komisija u čiji stalni sastav, osim članova i zamenika članova koji se imenuju na osnovu zakona kojim se uređuju izbori za narodne poslanike, ulazi još šest članova i njihovih zamenika koje imenuje Narodna skupština na predlog predsednika Narodne skupštine u roku od sedam dana od stupanja na snagu ovog zakona, a mandat im traje dok ukupan izveštaj o rezultatima izbora ne postane konačan.

U sprovođenju prvih izbora za predsednika Republike koji budu raspisani nakon stupanja na snagu ovog zakona učestvuju lokalne izborne komisije u čiji stalni sastav, pored članova i zamenika članova koji se imenuju na osnovu odredaba zakona kojim se uređuju lokalni izbori, ulazi još po jedan član i zamenik člana koje imenuje Republička izborna komisija na predlog predsednika Narodne skupštine, a mandat im traje dok zbirni izveštaj o rezultatima glasanja ne postane konačan.

U sprovođenju prvih izbora za predsednika Republike koji budu raspisani nakon stupanja na snagu ovog zakona učestvuju birački odbori u čiji stalni sastav, pored članova i zamenika članova koji se imenuju na osnovu odredaba zakona kojim se uređuju izbori za narodne poslanike, ulazi još po jedan član i zamenik člana koje imenuje Republička izborna komisija na predlog predsednika Narodne skupštine.

Ako se prvi izbori za predsednika Republike koji budu raspisani nakon stupanja na snagu ovog zakona održavaju istog dana kada i izbori za narodne poslanike, članovi organa za sprovođenje izbora u stalnom sastavu koji su imenovani na predlog predsednika Narodne skupštine za sprovođenje izbora za narodne poslanike učestvuju u radu organa za sprovođenje izbora za predsednika Republike.

VII. ZAVRŠNE ODREDBE

Propis koji prestaje da važi

Član 36.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o izboru predsednika Republike („Službeni glasnik RS”, br. 111/07 i 104/09 – dr. zakon).

Stupanje na snagu

Član 37.

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.